

Umění jako univerzální jazyk. Integrace cizinců a edukační aktivity GHMP pro návštěvníky z Ukrajiny v Galerii hlavního města Prahy

Lucie Haškovcová

Art as a Universal Language. Integration of Foreigners and Educational Activities of the GHMP for Visitors From Ukraine at Prague City Gallery

Abstract: This text addresses the significant educational initiatives of the Prague City Gallery for visitors from Ukraine. The gallery actively develops and implements diverse programs, which are outlined alongside the broader context of their efforts. Key offerings include educational activities, promotional materials, spaces for charitable and cultural events, and paid roles for Ukrainian lecturers, whose contributions are highlighted. The gallery also collaborates with organizations supporting foreigner integration and Ukraine, with financial backing from entities such as UNHCR, UNICEF, and the Czech Ministry of the Interior. The text explores the use of visual arts as a universal language, transcending linguistic barriers, and presents examples of best practices, such as the presentation of Ukrainian art and literature at the Art Book Fair of Prague City Gallery. Finally, it outlines opportunities for sustainability, further development, and future plans.

Keywords: Prague City Gallery, integration of foreign nationals, Ukraine, art and cultural education, communication, creativity

Spolupráce se zahraničním publikem a integrace cizinců jsou už cca 20 let jednou z významných součástí agendy Edukačního oddělení Galerie hlavního města Prahy (dále jen GHMP). Zahraniční návštěvníci (především menšiny a minority, komunity, cizinci, uprchlíci) patří podle odborných zdrojů mezi znevýhodněné skupiny návštěvníků. Podrobně se tématem edukace v rámci integrace cizinců v roce 2017 v tomto odborném časopise Národního muzea zabýval článek *Galerie jako otevřený prostor. Spolupráce edukačního oddělení Galerie hlavního města Prahy se zahraničním publikem*¹, kde byly přiblíženy dosavadní úspěšné velké projekty i servis GHMP pro tuto skupinu návštěvníků.

V podobném stylu, se stejnými cíli a hodnotami je toto téma v GHMP rozvíjeno i nadále. Zvýšila se ale výrazně intenzita těchto akcí a motivace k jejich realizaci vzhledem k významné změně kontextu

v posledních letech. V souvislosti se začátkem války na Ukrajině zahájily edukátorky GHMP ihned od února 2022 usilovnou práci na organizaci a realizaci edukačních aktivit pro uprchlíky z Ukrajiny. Toto téma je tedy v současné době v GHMP v rámci oblasti integrace cizinců nejvíce akcentováno. Důležitá je i velká podpora Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen MHMP). Největší výhodou galerijních pedagožek GHMP od počátku bylo, že měly cca 8 let zkušeností s ukrajinskou komunitou už od roku 2014, kdy vypukl rusko-ukrajinský konflikt na východě Ukrajiny. Od té doby byly v GHMP ve spolupráci s Ukrajinou-Evropskou perspektivou realizovány workshopy v rámci letních a zimních táborů pro ukrajinské děti – sirotky a polosirotky, které přišly o rodiče (většinou otce) na východě Ukrajiny. Edukátorky se tedy naučily přirozeně komunikovat s ukrajinskými

1 HAŠKOVCOVÁ, Lucie, GOLDOVÁ, Markéta Slachová a PROKOPOVÁ, Kateřina. *Galerie jako otevřený prostor. Spolupráce edukačního oddělení Galerie hlavního města Prahy se zahraničním publikem. Muzeum: Muzejní a vlastivědná práce, 2017, roč. 55, č. 2, s. 45–51. Dostupné také z: <https://publikace.nm.cz/periodicke-publikace/mmavdpcl55-2/galerie-jako-otevreny-prostor-spoluprace-edukacniho-oddeleni-galerie-hlavniho-mesta-prahy-se-zahranicnim-publikem>.*

Mgr. Lucie Haškovcová, Ph.D.
Galerie hlavního města Prahy
lucie.haskovcova@ghmp.cz

zprávy

Obr. 1. Workshop pro rodiny s dětmi z Ukrajiny.
Foto: Lucie Haškovcová.

děti prostřednictvím výtvarného umění a tvorby. Zároveň také úspěšně absolvovaly praktické školení Poradny pro integraci, které bylo zaměřeno na práci se zahraničními návštěvníky v muzeích a galeriích a bylo zakončeno certifikátem, takže byly na tuto skupinu návštěvníků maximálně připravené. Tím byl spontánně a intuitivně položen základ pro budoucí potřebnou práci s uprchlíky z Ukrajiny. Edukační aktivity na tak vysoké úrovni je možné úspěšně realizovat nejen díky kvalitaci a zkušenostem edukátorů GHMP a externího týmu ukrajinských lektorů, ale i díky objemné finanční podpoře od UNHCR a UNICEF (OSN), která byla a nadále je zprostředkována Oddělením národnostních menšin a cizinců Odboru kultury MHMP, se kterým Edukační oddělení GHMP intenzivně spolupracovalo už několik let před vypuknutím války na Ukrajině.

Především v rámci mimořádných aktivit byla navázána spolupráce s mnoha organizacemi a projekty zaměřenými na integraci cizinců a podporu Ukrajiny. Mezi ně patří například Integroční centrum Praha, Sdružení pro integraci a migraci, Poradna pro integraci, Ukrajinsko-Evropská perspektiva, In Báze, RefuFest, Regionální poradní platforma (Praha), Praha – metropole všech (projekt hl. m. Prahy na podporu integrace cizinců spolufinancovaný Ministerstvem vnitra ČR), Ashoka, Amiga – Agency for Migration & Adaptation, Migrační konsorcium (15 nevládních organizací pro integraci cizinců – Člověk v tísní, Adra, Charita ad.). Jednalo

se buď o aktivní spolupráci, nebo o poskytnutí prostor pro charitativní a kulturní akce na podporu Ukrajiny (prezentace ukrajinského umění atd.). Kromě těchto organizací, které se orientují na integraci cizinců i jejich podporu, spolupracuje Edukační oddělení GHMP i s dalšími organizacemi, které se na toto téma nezaměřují sice primárně, ale vyvíjejí aktivity i pro cizince – například Elpida pro ukrajinské seniory v ČR.

Bylo jasné, že nejvyšší počet ukrajinských uprchlíků dorazí v rámci ČR do Prahy a že největší skupinou budou rodiče (hlavně maminky) s dětmi. Dále se ukázalo, že další významnou skupinou budou adaptační skupinky ukrajinských dětí, v létě pak příměstské tábory pro tyto děti. Tomu byla také přizpůsobena nabídka. Těžištěm se staly programy především pro tyto cílové skupiny. Postupně edukátorky identifikovaly skutečnost, že ukrajinské děti se začínají objevovat integrované téměř v každé školní skupině. Potvrdilo se, že výtvarné umění je atraktivní a zábavný způsob, jak úspěšně zapojit všechny děti prostřednictvím jejich vlastní tvorby i skrze vnímání vizuality, a že umění je univerzální a mezinárodní jazyk srozumitelný v podstatě všem – téměř zde neexistuje jazyková bariéra. Komunikace probíhá prostřednictvím interpretace výtvarných prvků, vizuálních rovin a obrazových symbolů.

Na základě správné identifikace významných cílových skupin i jejich potřeb byla vytvořena nabídka pro návštěvníky z Ukrajiny, kterou se podařilo nejen udržet, ale i postupně rozšířit. Mezi služby a nabídku pro ukrajinské občany patří: poskytování doprovodných a edukačních programů zdarma; zajištění přeložených textů o některých objektech a výstavách GHMP do ukrajinštiny; provozování samostatné webové stránky (podstránky) v ukrajinštině na webu GHMP; vytvoření edukačních listů v ukrajinštině pro děti a školy (ke stažení i vytištěné); realizace interaktivních prohlídek výstav, objektů i veřejné plastiky GHMP pro ukrajinské třídy, adaptační skupiny i příměstské tábory – tyto prohlídky jsou většinou

spojené s následnými workshopy; organizace dalších mimořádných edukačních aktivit – čtení ukrajinských pohádek, besedy, debaty, diskuse, přednášky; prezentace ukrajinského umění (výstavy, taneční, hudební a divadelní představení, prezentace knih atd.); poskytování prostor pro společenské i vzdělávací akce (semináře, školení) na podporu Ukrajiny; realizace sobotních výtvarných workshopů pro rodiny s dětmi; integračních a mezigeneračních workshopů pro všechny věkové kategorie; letních výtvarných dílen pro veřejnost v Eko-ateliéru GHMP (celý červenec a srpen denně v otvírací době Trojského zámku); Tvořivého týdne GHMP – 7 dní, 7 budov, 7 výstav, 7 témat, 7 workshopů; mimořádných akcí ve spolupráci s mnoha dalšími organizacemi a projekty (Trojské vinobraní, Art Book Fair, Víkend otevřených zahrad, Signal Festival, Zažij město jinak atd.). Pro ukrajinské návštěvníky byla vybudovaná i malá knihovnička s knihami o ukrajinském umění (v ukrajinštině), která je součástí příruční knihovny Edukačního oddělení GHMP v Edukačním centru v Colloredo-Mansfeldském paláci.

Specifickou službou v rámci vzdělávacích akcí je i online edukace. Jde o online edukační programy především pro školní třídy buď na Ukrajině (Kyjev, Oděsa, Dnipropetrovská oblast, Berďansk, Kamjanske, Kryvyj Rih, Čaplino, Dnipro, Lvov, Cherson), nebo roztržštěné do různých zemí Evropy (Polsko, Itálie, Bulharsko, Německo, Dánsko, Španělsko, Gruzie, Česká republika, Řecko, Rumunsko ad.). Online edukace byla realizována i pro ukrajinské knihovny (do cca 26 knihoven pro cca 400 dětí). Největší výhodou této online edukace je skvělá dostupnost odkudkoliv a velký dosah (například v knihovnách se akce realizují pro skupiny dětí najednou). Tyto programy jsou vysílány z Edukačního centra GHMP, které má vysoce profesionální technické vybavení k těmto aktivitám. Je zde možnost akce realizovat pro jakékoliv zájmové nebo školní skupinky ukrajinských dětí. Akce jsou realizovány ukrajinskými lektorkami – ukrajinskou

spisovatelkou a novinářkou Olenou Laň a studentkou AVU Viktorií Maschenko. V nabídce mají autorky tyto programy: Slovanští duchové (slovanská mytologie), V dimenzi stínů, Ukrajina je jiná, Vesmír atd.

Důležité je zmínit i mimořádné akce. Jednou z nich byly workshopy s názvem Světlo pro Ukrajinu, což byly externí výtvarné akce, které se konaly přímo na Smíchovské náplavce v Praze před galerií Kobka 17 jako doprovodná akce k výstavě tvorby ukrajinských umělců. Jednalo se o tvorbu lampiček v ukrajinských barvách a o navrhování soch do veřejného prostoru s využitím ukrajinských symbolů. Podobné workshopy proběhly i v rámci výročí připomenutí zahájení války na Ukrajině. Jednou z největších akcí byla oslava Světového dne dětí UNICEF v koncertním sále v Domě U Kamenného zvonu. Součástí akce byla výstava prací ukrajinských dětí z workshopů GHMP, prezentace fotografií a videí z workshopů a akcí, koncert ukrajinských dětí, debata studentů s vládni zmocněnkyní pro lidská práva, národní koordinátorkou pro adaptaci a integraci uprchlíků z Ukrajiny a náměstkyní ministra pro evropské záležitosti Klárou Šimáčkovou Laurenčíkovou.

V rámci akcí podpořených fondem UNICEF byly uskutečněny i aktivity, které seznámily návštěvníky s ukrajinským lidovým uměním. Patří sem oslava ukrajinských Velikonoc a jara – tzv. Vesnjanky (koncert ukrajinských dětí z pěveckého

*Obr. 2. Workshop pro rodiny s dětmi z Ukrajiny.
Foto: Lucie Haškovcová.*

Obr. 3. Workshop pro adaptační skupinu dětí z Ukrajiny.
Foto: Lucie Haškovcová.

a folklórního sboru Palianicia v ukrajinských krojích, barvení vajíček ukrajinskými barvami a zdobení ukrajinskými symboly atd.), koncert – zpívání vánočních ukrajinských koled v Domě U Kamenného zvonu, prezentace básní jednoho z nejslavnějších ukrajinských básníků Tarase Ševčenka, prezentace knihy o typických ukrajinských „vyshyvankách“, jarmark ukrajinských výrobků, jehož výtěžek putoval na podporu vojáků na Ukrajině, tvorba tradičních ukrajinských panenek „motanek“ během několika workshopů atd. Motanky bývají chápány mj. jako symbol moudrosti. Jedná se o rodinný amulet, který slouží také jako talisman, je strážcem rodu, symbolem spojení mezi generacemi. Jde o jednu z nejstarších hraček a posvátných fiktivních bytostí ukrajinského národa.

Mezi nejvýznamnější akce, které se věnovaly prezentaci ukrajinské literatury, patřily doprovodné edukační aktivity a workshopy k několika ročníkům knižního veletrhu Art Book Fair, které se konají vždy v Eko-ateliéru GHMP v Trojském zámku. Mají velký potenciál k integraci cizinců. Knižní veletrh Art Book Fair GHMP je přehlídkou knih o výtvarném umění, v rámci něhož jsou v Trojském zámku vždy během podzimu představeni významní nakladatelé a vydavatelé uměnovědné a uměnovýchovné literatury nejen z České Republiky, ale i z dalších zemí.

V r. 2022 zde realizovala workshop na téma motanek Yana Pogrebnyk – nejen

výtvarnice, ale i výtvarná kritička, organizátorka festivalů, kulturních a uměleckých projektů v kontextu rozvoje ukrajinských lidových tradic a řemesel. Je také členkou poroty mezinárodních dětských soutěží a výstav dekorativního a užitého umění. Dále zde představila svou knihu na téma slovanští duchové ukrajinská spisovatelka a novinářka Olena Laň prostřednictvím interaktivní prezentace a workshopu s využitím nových médií.

Doprovodné edukační aktivity v rámci Art Book Fair byly v r. 2023 výrazně rozšířeny díky velké finanční podpoře od UNICEF. Olha Kuzhdina, absolventka Kyjevské národní univerzity, představila svou knihu pro děti a mládež *Detektivní kancelář SAM* – fiktivní příběh inspirovaný reálnými aktuálními událostmi a skutečnými příběhy o dětech z ukrajinského města Kryvyj Rih, kteří se kvůli válce museli evakuovat do Užgorodu, kde založili detektivní kancelář SAM s cílem vyřešit záhady spojené s válkou viděné dětskýma očima. Téma knihy je reflexí myšlení dětí a mládeže uprostřed války, kteří se snaží svérázným způsobem i se zapojením své dětské fantazie přispět k podpoře Ukrajiny. Autorka byla za některé své knihy oceněna (např. soutěž Dětská korunovace, Knihy KM apod.). Pohádky Olhy Kuzhdiny vycházejí i v australské online knihovně Library For All. Olha Chaplya, absolventka Užhorodské státní univerzity, docentka francouzské a španělské filologie na Národní univerzitě Ivana Franka, autorka mnoha vědeckých článků a prací v odborných vědeckých publikacích, představila svůj psychologicko-filozofický román *Slunečnice*, který byl zařazen mezi deset nejlepších děl celonárodní ukrajinské literární soutěže rukopisů prózy o nejlepší knihu roku Okřídlený lev. Hlavním tématem je osud ukrajinského školáka v době současné války, který se rozhodne aktivně bránit svoji zemi. Dále byla představena kniha *Kde jsou moje děti?*, věnovaná všem ztraceným, deportovaným a emigrujícím dětem z Ukrajiny. Příběh *Slunečnice* byl přeložen do angličtiny a publikován v knižní podobě. Příběh *Kde jsou moje děti?* měl by měl být uveden

i v jednom z nejstarších a nejznámějších ukrajinských časopisů *Dzvin*, který je vydáván Národním svazem spisovatelů Ukrajiny už od r. 1940. Vitaliia Hrytsak, ukrajinská básnířka, zpěvačka, skladatelka a organizátorka online básnických projektů, představila sbírku poezie několika autorů z Ukrajiny, které vydalo malé alternativní ukrajinské nakladatelství Poetry Project. Prostřednictvím zajímavé interaktivní a experimentální recitace přečetla básně vybraných autorů na hudební podklad, který vznikl přímo v sále z hlasů publika a hudebních nástrojů, pomocí mikrofonu a notebooku. Do básnického představení se tak zapojili přítomní návštěvníci. Ukrajinská medička, spisovatelka, vítězka několika celonárodních ukrajinských soutěží, absolventka Národní lékařské univerzity Anna Pavlichenko z Kyjeva, která se věnuje vědecké činnosti, medicíně i tvůrčímu psaní, představila své knihy, jež začala psát po událostech na Majdanu, ke kterým vytvořila i osobité ilustrace. Jde o knihy a texty *Oči*, *Láska vše přemůže*, *Nebe*, *Hádanky života – kvantové propojení*, *Stín války* nebo historickou hru *Káva s Einsteinem*, kde hlavním vyprávěčem je duch Alberta Einsteina a jeho soused v Praze Ivan Puluy. Některými knihami se prolíná téma kvantové fyziky. Svou poezii věnovala manželovi, který je v ruském zajetí, a výtěžek z knih putuje na pomoc dětem, které trpěly během války. Autorka má zkušenosti jako dobrovolnice v rámci poskytování první pomoci a jako instruktorka zdravotního výcviku pro armádu (kurzy pro záchranáře) v rámci Medical-Tactical Group Kyjev, za což získala poděkování od ukrajinského ministerstva obrany i vojenských jednotek. Její literatura už byla prezentována např. v Rakousku a v ČR, její knihy jsou součástí knihoven nejen na Ukrajině, ale i v dalších evropských zemích, a dokonce i v Japonsku. Za sbírku básní *Oči* získala stipendium prezidenta Ukrajiny. Knihu *Stín války* doprovodila svými uměleckými fotografiemi Kateryna Chornomorets, umělkyně a lékařka z Oděsy, která fotí hlavně architekturu na Ukrajině a její zajímavé detaily. V současné době se

snaží zdokumentovat i válečné zločiny. V Kyjevě se konala velká výstava jejich fotografií, které vystavila i v rámci Art Book Fair. Další autorka, Nataliia Melnyk, ukrajinská lektorka a spisovatelka, přiblížila návštěvníkům dobrodružnou a fantasy knihu *Kouzelný mikroskop – dobrodružství Denyse a jeho přátel*, která hravou a zábavnou formou vysvětluje dětem různá vědecká témata. Ve spolupráci s organizací Slovo 21 a s básníkem a scénáristou Petrem Soukupem byla prezentována kniha *Básničky pro vaše obrázky*. V rámci oblasti podpory neformální výuky češtiny pro děti a dospělé vznikla publikace, která pomáhá s osvojením češtiny a zároveň dětem umožňuje jednotlivé básně svobodně ilustrovat. To napomáhá k rozvíjení jejich fantazie, ale také k interakci mezi dětmi, pedagogy a rodiči. Publikace pomáhá také v domácím prostředí, kde spolu vyrůstají české a ukrajinské děti, které do knihy můžou malovat společně. Snahou autora bylo, aby krátké básničky dětem pomáhaly rozvíjet český jazyk. V rámci tohoto workshopu si tedy děti mohou vyzkoušet stát se ilustrátory hravých a nápaditých básní P. Soukupa – pro jejich tvorbu je v knize vytvořen prostor – volné stránky pro jejich vlastní obrázky. Návštěvníci se mohli seznámit prostřednictvím interaktivní prezentace i s knihou Iryny Ozymok *Město má své já*, která byla vydána v roce 2021, dotisknuta v roce 2023 s dalšími kapitolami, stejně jako audio verze převedená umělkyní Nataliíou Zhizhchenko. Jde o ilustrovanou knihu

Obr. 4. Workshop pro adaptační skupinu dětí z Ukrajiny.
Foto: Lucie Haškovcová.

Obr. 5. Workshop pro rodiny s dětmi z Ukrajiny.
Foto: Lucie Haškovcová.

o fungování měst a o roli člověka v jejich rozvoji. Kniha obsahuje příklady efektivních řešení v různých sférách městského života, interaktivní úkoly a podporuje dialog mezi dětmi a dospělými. Iryna Ozymok je zakladatelka Mezinárodního summitu starostů, ředitelka programu místního ekonomického rozvoje Western NIS Enterprise Fund, regionální zástupkyně Technovation Girls na Ukrajině, hostitelka programů Community for a Million, Undercover Mayor a City DNA. Kniha se rozrostla do většího projektu, protože má podcast, na jehož základě byl vyvinut speciální program-hra pro školy, která je implementována v mnoha městech Ukrajiny. Kniha vyšla i v dalších jazycích. Součástí programu byl i projekt Zvukomalebné tržiště, kam se mohli zapojit české i ukrajinské děti i další zahraniční návštěvníci. Akce probíhala v exteriéru před Eko-ateliérem GHMP. Účastníci se na jednotlivých stanovištích zapojovali do her a tvořivých aktivit týkajících se tématu zvukomalebné tvorby slov v češtině, ukrajinštině a dalších jazycích. Tyto hry umožňují nový pohled na řeč a hravý přístup k cizímu jazyku. Pomáhají dětem i dospělým si vzájemně naslouchat a vyrovnávat se tvořivým způsobem s jazykovými bariérami. Program realizovali lektori organizace UUUL – dětského muzea a GHMP. Aktivity byly inspirované literaturou japonské autorky Hiromi Ogata a vycházejí přímo z jejích knih. S překlady a tlumočením pomáhaly v rámci Art Book Fair 2023 ukrajinské

lektorky GHMP Ivanna Karpa, Taiisia Kotliarenko, Olga Ivanova, Kateřina Ivanova, Viktoriia Mashchenko, Nina Savanchuk, Varvara Ferentz.

Během ročníku Art Book Fair 2024 bylo také prezentováno několik ukrajinských autorů – například Maryana Luchi, ukrajinská vizuální umělkyně, která vystudovala Kyjevskou národní univerzitu technologií a designu. V rámci své tvorby realizuje díla z korálek (výšivky na plátně), do kterých jsou prostřednictvím symbolů, metafor a odkazů zašifrovány filozofické otázky (lidská existence, smysl života, soulad s přírodou a životní prostředí, lidské vztahy atd.). Tato díla prezentovala na mnoha výstavách nejen na Ukrajině, ale i v zahraničí (např. Rakousko, Austrálie atd.). Významnou součástí její tvorby jsou i linoryty, které zde byly po celou dobu prezentovány ve formě výstavy, jejíž součástí byl i výtvarný workshop, kde si zájemci vyzkoušeli tvorbu linorytů za osobní účasti umělkyně. Na programu byla i prezentace další knihy lektorky a spisovatelky Nataliie Melnyk s názvem *Školení paměti a pozornosti pro děti*. Tato kniha je určena ukrajinským i českým předškolákům, prvňáčkům i nejmenším dětem ve věku 2–3 let a samozřejmě také rodičům. Jedná se o sbírku metodických doporučení pro trénink paměti a pozornosti. Navržené úkoly pomáhají rozvíjet sluchové, vizuální, imaginativní, emocionální, verbální a logické typy paměti, učí myšlení a koncentraci. Své knihy zprostředkoval návštěvníkům i Vitalii Danyshchuk, ukrajinský básník a spisovatel. Autor básnických sbírek *Vzácnost*, *Ukrajinský sen*, *Vzácnost 2.0* a prozaické knihy *Po lásce jdou do nebe*. Ukrajinští a čeští návštěvníci i hosté z dalších zemí se mohli zapojit nejen do těchto prezentací a akcí s ukrajinskými umělci, ale i do workshopů realizovaných edukátorkami GHMP. Naplněnou návštěvnost měly dvě výtvarné dílny v rámci integračních a mezigeneračních workshopů na téma šitá japonská knižní vazba a oba dny proudivi návštěvníci i na celodenní workshopy s názvem *Obraz a text*, kde mohli vyzkoušet mnoho typů a forem

propojování textu (písma) a obrazu: knižní tvorba a typografie (návrhy na knižní obálky, záložky), kniha-objekt, obří společné leporelo, ex-libris, lettrismus, street art a graffiti (návrhy na piecy a tagy), ilustrace, iniciály, koláže, experimentální herbář atd. Součástí akcí bylo i kolektivní dílo „in progress“, v rámci něhož návštěvníci dotvářeli a postupně zaplňovali obří leporelo písmeny, čísly, kódy, symboly, slovy, větami, fragmenty textů a citáty mj. s využitím vystřižených písmen různých barev a velikostí, připravených studenty grafického designu ze střední umělecké školy v rámci praxe v GHMP.

Součástí servisu a podpory pro Ukrajinu je i poskytování pracovních míst a zajišťování honorářů pro externí ukrajinské lektorky (díky UNICEF, UNHCR, MV ČR a MHMP) – především za realizaci prohlídek výstav, budov a veřejných plastik GHMP i za realizací workshopů. Díky těmto externím kolegům se úspěšně daří realizovat edukační aktivity pro ukrajinskou komunitu na tak vysoké úrovni a v tak velkém rozsahu. Podobná kooperace probíhá i s ukrajinskými umělci (prezentace jejich tvorby, workshopy s umělci atd.).

Realizace aktivit a praktické aspekty (výměna know-how a vzájemná inspirace atd.) byly průběžně intenzivně konzultovány s kolegy edukátory z dalších podobných institucí – především s členy Komory edukačních pracovníků Rady galerií ČR. Edukační aktivity GHMP byly prezentovány i na nejrůznějších konferencích a seminářích (např. v Národním muzeu, na Staroměstské radnici v rámci Regionální poradní platformy, v rámci mezinárodního projektu UNITES – Integrating Cities, během semináře UNICEF, na akci Velvyslanectví Ukrajiny atd.).

V rámci vizí, možností, výhledů a plánů dalšího rozvoje aktivit na podporu Ukrajiny je nejdůležitějším bodem zachovat udržitelnou stálou nabídku a pokračovat v její úspěšné realizaci (prohlídky, workshopy pro ukrajinské jednotřídky, adaptační skupiny i příměstské tábory a skupiny integrující děti z Ukrajiny, sobotní výtvarné workshopy, letní výtvarné dílny). Důležité je taky rozvíjení velmi přínosného cyklu výtvarných dílen – tzv. integračních a mezigeneračních workshopů otevřených a nabízených cizincům a všem generacím. Nutné je získávání další finanční podpory, kterou se už úspěšně podařilo získat prostřednictvím MHMP a MV ČR od UNHCR a UNICEF (OSN). Zde se jednalo o významné granty, ze kterých byla většina peněz využita na honoráře pro ukrajinské lektory a umělce především za realizaci jejich workshopů a akcí, dále za překlady textů i tlumočení, část byly využity na výtvarný materiál. I vývoj samoobslužných edukačních listů má svůj význam, proto se na nich průběžně v Edukačním oddělení GHMP také pracuje a postupně se vyvíjí – a to i v elektronické verzi (zdarma ke stažení na webu GHMP), která je díky svému velkému dosahu a snadné dostupnosti velmi přínosná. Kromě již existujících edukačních listů k objektům, výstavám a sbírkám GHMP byly aktuálně vytvořeny edukační listy k Trojskému zámku a jeho okolí ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje GHMP. Potenciál dalšího rozvoje mají i akce, v rámci nichž je prezentováno ukrajinské umění (výtvarné umění, literatura, film, divadlo, tanec) a lidové tradice. Poskytováním prostorů i personálních kapacit plánuje GHMP i nadále podporovat všechny takovéto akce pro Ukrajinu.